

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภทภาพยนตร์ ของผู้ชมภาพยนตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ และทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และผลงานวิจัยต่างๆ โดยได้นำมาประมวลเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประเภทภาพยนตร์
2. แนวคิดเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประเภทภาพยนตร์

การจัดประเภทภาพยนตร์โดยใช้เกณฑ์อายุของผู้ชมภาพยนตร์ เริ่มใช้เป็นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสมาคมภาพยนตร์แห่งอเมริกา (Motion Picture Association of American-MPAA) โดยในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 วงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกามีการขยายตัวสูง ทำให้แนวคิดทางธุรกิจเข้ามามีบทบาทในการผลิตภาพยนตร์มากกว่าคุณค่าทางศิลปะ มีการนำเสนอความฟุ้งเฟ้อ ชีวิตความรัก ฉากโป๊ ฯลฯ มากขึ้น ซึ่งเป็นการปฏิเสธคุณค่าทางสังคมแบบอนุรักษ์นิยม เป็นต้นเหตุของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อหลีกเลี่ยงการแทรกแซงการผลิต และการจำหน่ายภาพยนตร์จากภาครัฐ ผู้บริหารและเจ้าของสตูดิโอจึงร่วมกันจัดตั้งสมาคมผู้อำนวยการสร้าง และจัดจำหน่ายภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (The Motion Picture Producers and Distributors of America-MPPDA) ขึ้นมาในปี ค.ศ. 1922 โดยมีนายวิลส์ เฮย์ส เป็นประธานมีอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการผลิตภาพยนตร์ ซึ่งเรียกว่า Hays Code หรือ Production Code ซึ่งเป็นมาตรการเกี่ยวกับกรอบศีลธรรมอันดีงามของภาพยนตร์ ภาพยนตร์เรื่องใดที่มีลักษณะที่ไม่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทางสมาคมจะไม่อนุญาตให้นำภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ออกเผยแพร่ และ จัดจำหน่าย นอกจากนั้น เจ้าของโรงภาพยนตร์ก็จะปฏิเสธไม่ฉายภาพยนตร์ที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสมาคม (จรัส ทองเกษม, 2542: 20-21)

ระบบการเซ็นเซอร์ข้างต้น เริ่มมีปัญหาเมื่อ บริษัทผลิตภาพยนตร์ได้มีการฉายภาพยนตร์ที่ถูกคณะกรรมการเซ็นเซอร์มีคำสั่งห้ามฉาย และได้ฟ้องร้องไปยังศาลในประเทศสหรัฐอเมริกา

เกี่ยวกับคำสั่งห้ามฉาย ซึ่งต่อมาศาลได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งห้ามฉายดังกล่าว ทำให้เกิดความสับสน และทำให้มีผู้ผลิตภาพยนตร์ออกฉายโดยไม่ผ่านคณะกรรมการเซ็นเซอร์เพื่อพิจารณาเพิ่มมากขึ้น (จรัล ทองเกษม, 2542: 22)

ต่อมา ผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมภาพยนตร์จึงรวมตัวกันพิจารณาระบบใหม่ แทนระบบ การเซ็นเซอร์ที่ล้มเหลว โดยมีการจัดตั้ง สมาคมภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (Motion Picture Association of America) โดยมีแจ็ก วาเลนติ (Jack Valenti) เป็นประธาน หลังจากได้มีการประชุม กับตัวแทนของรัฐบาลหลายครั้ง จนในที่สุด วาเลนติจึงนำการจัดประเภทภาพยนตร์มาใช้ ซึ่งการจัด ประเภทภาพยนตร์นี้เป็นการกำหนดตัวอักษรและตัวเลขบนฟิล์มภาพยนตร์ เพื่อแสดงให้เห็นว่า ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว ผู้ชมอายุเท่าใดสามารถเข้าชมได้ (จรัล ทองเกษม, 2542: 22)

ปัจจุบัน ระดับภาพยนตร์ของในสหรัฐอเมริกา มีทั้งสิ้น 5 ระดับ (Film Ratings, 2008) ได้แก่

1. ระดับ G หมายถึง ผู้ชมทั่วไป ยอมรับทุกระดับอายุ (General Audiences-All Ages Admitted) ภาพยนตร์ที่ได้รับระดับ G ได้แก่ ภาพยนตร์ซึ่งคณะกรรมการจัดประเภท ภาพยนตร์เห็นว่า โครงเรื่อง ภาษา เรื่องทางเพศ ความรุนแรง และอื่น ๆ ไม่เป็นอันตราย ต่อเด็ก
2. ระดับ PG หมายถึง ผู้ปกครองควรแนะนำ บางส่วนของเนื้อหาอาจไม่เหมาะสมกับเด็ก (Parental Guidance Suggested. Some Material May Not Be Suitable For Children) ภาพยนตร์ระดับนี้ เป็นภาพยนตร์ที่ผู้ปกครองควรศึกษาก่อนจะอนุญาตให้ผู้อยู่ภายใต้การ ปกครองได้รับชม เนื่องจากอาจมีเนื้อหาบางส่วนไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก
3. ระดับ PG-13 หมายถึง ผู้ปกครองต้องระมัดระวัง บางส่วนของเนื้อหาอาจไม่เหมาะสม สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี (Parents Strongly Cautioned. Some Material May Be Inappropriate For Children Under 13) ภาพยนตร์ระดับนี้ ตามความเห็นของคณะกรรมการ จัดประเภท เห็นว่า ผู้ปกครองควรระมัดระวังเป็นพิเศษ ส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหาไม่ว่า จะเป็น โครงเรื่อง ความรุนแรง เรื่องทางเพศ ภาษา เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด หรือ เนื้อหาอื่นใด อาจไม่เหมาะสมเกินกว่าที่จะเป็นเพียง PG แต่ก็ยังไม่ถึงระดับ R
4. ระดับ R หมายถึง ต้องห้าม ผู้ชมอายุต่ำกว่า 17 ปี ต้องมีผู้ปกครอง หรือผู้ใหญ่เข้าชมด้วย (Restricted, Under 17 Requires Accompanying Parent Or Adult Guardian) สำหรับ ภาพยนตร์ที่ได้รับระดับนี้ คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์มีความเห็นว่า เนื้อหาบางส่วน ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ผู้ปกครองจะต้องศึกษาเกี่ยวกับภาพยนตร์ก่อนพาเด็กไปดู ภาพยนตร์จะมีการใช้ภาษาที่รุนแรง หยาดคาย หรือภาพโป๊มีลักษณะขั้วยวน ร่าเริงอารมณ์ หรือมีการใช้ยาเสพติด หรือการผสมผสานของลักษณะต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้ว

5. ระดับ NC-17 หมายถึง ห้ามผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปีเข้าชม (No One 17 And Under Admitted) ภาพยนตร์ที่ถูกจัดประเภท NC-17 คือภาพยนตร์ที่คณะกรรมการจัดประเภทเห็นว่า เนื้อหาของภาพยนตร์ ไม่เหมาะสมอย่างยิ่งต่อผู้ชมอายุต่ำกว่า 17 ปี สาเหตุที่ภาพยนตร์จะได้รับการจัดระดับ NC-17 ได้แก่ มีความรุนแรง หรือเรื่องเกี่ยวกับเพศ หรือพฤติกรรมผิดธรรมชาติอย่างไม่มีเหตุผล หรือการใช้ยาเสพติด ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เหมาะสมอย่างยิ่งต่อผู้ชมที่อายุต่ำกว่า 17 ปี

การจัดประเภทภาพยนตร์ซึ่งมีแนวคิดต้นแบบจากประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แพร่หลายไปยังประเทศต่างๆ โดยแต่ละประเทศ ก็มีการนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551

สำหรับประเทศไทย ได้นำการจัดประเภทภาพยนตร์มาใช้ โดยมีการตราพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้ภาพยนตร์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักรจะต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ภาพยนตร์ หมายถึง วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียง ซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่อง แต่ไม่รวมถึงวีดิทัศน์”

“วีดิทัศน์ หมายถึง วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นเกมการเล่น คาราโอเกะที่มีภาพประกอบหรือลักษณะอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ตามความเข้าใจของคนทั่วไป ภาพยนตร์ น่าจะหมายถึง การฉายในโรงภาพยนตร์ แต่ตามคำนิยามของพระราชบัญญัติฉบับนี้ มิได้หมายความว่าเพียงแค่ว่า ภาพยนตร์ที่ฉายในโรงภาพยนตร์เท่านั้น แต่หมายความรวมถึง วัสดุอื่นๆ ที่สามารถนำมาฉายเป็นภาพเคลื่อนไหวได้ เช่น VCD, DVD เป็นต้น ในขณะที่ ความหมายของคำว่า วีดิทัศน์ ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ มิได้มีความหมายอย่างที่คนทั่วไปเข้าใจกัน แต่หมายความถึง เกมการเล่น และ คาราโอเกะที่มีภาพประกอบ หรือในอนาคต หากมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ก็อาจถูกกำหนดไว้ในกฎกระทรวงต่อไป

ก่อนภาพยนตร์จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักรจะต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการชุดหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์” ซึ่งประกอบไปด้วยกรรมการไม่เกิน 7 คน โดยการแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาพยนตร์ วีดิทัศน์ โทรทัศน์ ศิลปวัฒนธรรม หรือการคุ้มครองผู้บริโภค โดยการแต่งตั้งนี้ ถูกกำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่

รัฐจำนวนไม่เกิน 4 คน และภาคเอกชนจำนวนไม่เกิน 3 คน โดยมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประเภทภาพยนตร์

การจัดประเภทภาพยนตร์ของไทย แบ่งประเภทภาพยนตร์ ออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. ภาพยนตร์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และควรส่งเสริมให้มีการดู
2. ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ดูทั่วไป
3. ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้มีอายุตั้งแต่สิบสามปีขึ้นไป
4. ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป
5. ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไป
6. ภาพยนตร์ที่ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีดู
7. ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาประเภทภาพยนตร์ ถูกกำหนดไว้ในกฎกระทรวง กำหนด

ลักษณะของประเภทภาพยนตร์ พ.ศ.2552 ดังต่อไปนี้

1. ภาพยนตร์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และควรส่งเสริมให้มีการดู มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้
 - 1.1. เนื้อหาส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือศีลธรรมอันดีของชาติ
 - 1.2. เนื้อหาส่งเสริมความรู้หรือความเข้าใจในการพัฒนาสังคม ครอบครัว หรือคุณภาพชีวิต หรือการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม
 - 1.3. เนื้อหาส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ หรือจิตสำนึกเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือประวัติศาสตร์ของชาติ
2. ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ดูทั่วไป มีลักษณะ ดังต่อไปนี้
 - 2.1. เนื้อหาทำให้ความรู้หรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน หรือให้ความบันเทิงเป็นการทั่วไป
 - 2.2. ไม่มีลักษณะของภาพยนตร์ตามข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 5
3. ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้มีอายุตั้งแต่สิบสามปีขึ้นไป ต้องไม่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้
 - 3.1. เนื้อหาที่น่ากลัวสยองขวัญ หรือแสดงการกระทำที่รุนแรง ทารุณโหดร้าย หรือขาดมนุษยธรรม
 - 3.2. เนื้อหาที่แสดงพฤติกรรมทางเพศที่ส่อไปในทางลามกอนาจาร

- 3.3. เนื้อหาที่แสดงวิธีการก่ออาชญากรรมหรือใช้อาวุธซึ่งอาจชักจูงหรือส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ
- 3.4. เนื้อหาที่แสดงวิธีการใช้สารเสพติด
- 3.5. เนื้อหาเกี่ยวกับลัทธิหรือคำสั่งสอนที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีหรือขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งอาจชักจูงให้ผู้ชมหลงเชื่อ
- 3.6. ใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในลักษณะของคำหยาบคายหรือลามก
4. ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ชมอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป ต้องไม่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้
 - 4.1. เนื้อหาที่สยงขวัญ หรือแสดงการกระทำที่รุนแรง ทารุณ โหดร้าย หรือขาดมนุษยธรรม
 - 4.2. เนื้อหาที่แสดงพฤติกรรมทางเพศที่ส่อไปในทางลามกอนาจาร
 - 4.3. เนื้อหาที่แสดงวิธีการก่ออาชญากรรมหรือใช้อาวุธซึ่งอาจชักจูงหรือส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ
 - 4.4. เนื้อหาที่แสดงวิธีการใช้สารเสพติด
 - 4.5. เนื้อหาเกี่ยวกับลัทธิหรือคำสั่งสอนที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีหรือขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งอาจชักจูงให้ผู้ชมหลงเชื่อ
5. ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ชมอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไป ต้องไม่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้
 - 5.1. เนื้อหาที่แสดงการมีเพศสัมพันธ์ที่เห็นอวัยวะเพศ
 - 5.2. เนื้อหาที่แสดงวิธีการก่ออาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง และอาจชักจูงหรือส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ
 - 5.3. เนื้อหาที่แสดงวิธีการใช้สารเสพติดซึ่งอาจชักจูงใจให้ผู้ชมเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ
6. ภาพยนตร์ที่ห้ามผู้มียุติมากกว่ายี่สิบปีดู มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้
 - 6.1. เนื้อหาที่แสดงการมีเพศสัมพันธ์ที่เห็นอวัยวะเพศหรือการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองหรือผู้อื่น
 - 6.2. เนื้อหาที่แสดงวิธีการก่ออาชญากรรมซึ่งอาจชักจูงหรือส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ
 - 6.3. เนื้อหาที่แสดงวิธีการใช้สารเสพติด
 - 6.4. เนื้อหาเกี่ยวกับลัทธิหรือคำสั่งสอนที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีหรือขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งอาจชักจูงให้ผู้ชมหลงเชื่อ
7. ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้
 - 7.1. เนื้อหาที่กระทบกระเทือนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- 7.2. สาระสำคัญของเรื่องเป็นการเหยียดหยามหรือนำ ความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาหรือไม่เคารพ
ต่อปูชนียบุคคล ปูชนียสถาน หรือปูชนียวัตถุ
- 7.3. เนื้อหาที่ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างคนในชาติ
- 7.4. เนื้อหาที่กระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ
- 7.5. สาระสำคัญของเรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์
- 7.6. เนื้อหาที่แสดงการมีเพศสัมพันธ์ที่เห็นอวัยวะเพศ

อย่างไรก็ดี ผู้ขออนุญาตสามารถทำการแก้ไข หรือตัดทอนเนื้อหาของภาพยนตร์บางส่วน
ออก เพื่อให้สามารถจัดอยู่ในประเภทที่ตนประสงค์จะขออนุญาตได้ และในกรณีที่คณะกรรมการ
พิจารณาแล้ว เห็นว่า ภาพยนตร์ที่ขออนุญาตมีลักษณะหรือเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในภาพยนตร์
ประเภทที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร ผู้ขออนุญาตสามารถแก้ไข หรือตัดทอนเนื้อหาดังกล่าว
เพื่อให้ถูกจัดประเภทซึ่งสามารถเผยแพร่ได้

คณะกรรมการชุดดังกล่าว นอกจากจะมีอำนาจในการกำหนดประเภทภาพยนตร์แล้ว ใน
กรณีที่คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์เห็นว่าภาพยนตร์ใดมีเนื้อหาที่เป็นการบ่อน
ทำลาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจกระทบกระเทือนต่อ
ความมั่นคงของรัฐและเกียรติภูมิของประเทศไทย คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์มี
อำนาจสั่งให้แก้ไข หรือตัดทอนภาพยนตร์ดังกล่าวได้

ในส่วนขอสื่อโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ภาพยนตร์ จะต้องได้รับอนุญาตจาก
คณะกรรมการชุดดังกล่าวเช่นกัน

อย่างไรก็ดีภาพยนตร์ต่อไปนี้ ไม่ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฯ

1. ภาพยนตร์ข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
2. ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อคู่เป็นการส่วนตัว
3. ภาพยนตร์ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐสร้างขึ้น
เพื่อเผยแพร่หรือส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น
4. ภาพยนตร์ที่ฉายในเทศกาลภาพยนตร์ระหว่างประเทศตามที่คณะกรรมการกำหนด
5. ภาพยนตร์ที่ฉายทางโทรทัศน์และผ่านการตรวจพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบ
กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แล้ว
6. ภาพยนตร์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ภาพยนตร์ตาม 2 4 และ 6 หากนำออกฉายเป็นการทั่วไป ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย
ในราชอาณาจักร ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

ส่วนภาพยนตร์ตาม 5 หากนำออกฉายทางสื่อประเภทอื่น หรือนำออกให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาเกี่ยวกับ นิยามศัพท์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดประเภทภาพยนตร์ ประเภทภาพยนตร์และสัญลักษณ์ และเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดประเภทภาพยนตร์ มาใช้ในการวัดความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

แนวคิดเกี่ยวกับ ความรู้

ความหมายของ “ความรู้” หมายถึง “สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือ ประสบการณ์รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ; ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจาก ประสบการณ์; สิ่งที่ได้รับการจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ; องค์วิชาในแต่ละสาขา เช่น ความรู้เรื่องเมืองไทย ความรู้เรื่องสุขภาพ” (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

Benjamin Bloom (1971: 271-273) ได้อธิบายถึงกระบวนการเรียนรู้ว่ามี 6 ระดับ ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความสามารถในการระลึกถึง หรือการจำได้ จากเรื่องที่เคยรู้ มาแล้ว ไม่ว่าจะเป็น ข้อมูล ข้อเท็จจริง เหตุการณ์ วิธี แนวคิด ทฤษฎี ซึ่งถือได้ว่าเป็น พื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ขั้นอื่นต่อไป
2. ความเข้าใจ (Comprehensive) คือ ความสามารถในการจับใจความ การรู้ถึงความหมาย และสามารถอธิบายแนวคิด หรือข้อมูลในความเข้าใจของตนเอง รวมถึงการแปล การตีความ และการสรุปความ
3. การนำไปใช้ (Application) คือ ความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ไปใช้ใน สถานการณ์ใหม่ โดยใช้แนวคิด ข้อมูลในการแก้ไขปัญหา โดยการเลือกและประยุกต์อย่าง เหมาะสม
4. การวิเคราะห์ (Analysis) คือ ความสามารถในการแยกส่วนต่างๆ และสามารถอธิบาย ความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนได้ เช่น การแยกส่วนแนวคิด หรือข้อมูลต่างๆเป็นส่วนๆ และ อธิบายความสัมพันธ์ของแนวคิด หรือข้อมูลนั้นๆ
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) คือ ความสามารถในการรวมส่วนต่างๆที่แยกกัน เพื่อให้เกิดเป็น สิ่งใหม่ หรือการสร้างความสัมพันธ์ใหม่ ให้กับส่วนต่างๆ ซึ่งขั้นตอนนี้ถือได้ว่าเป็นการสร้าง สิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น
6. การประเมินผล (Evaluation) คือ ความสามารถในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ภายใต้ เกณฑ์ หรือมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะต้องพิจารณาประกอบกับหลักฐาน ข้อเท็จจริง และ แนวคิด เพื่อจะสามารถตัดสินคุณค่าได้อย่างเหมาะสม

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภทภาพยนตร์ โดยผู้วิจัยจะได้ใช้วัดความรู้เกี่ยวกับประเภทภาพยนตร์ด้วยการใช้แบบทดสอบแบบจำกัดคำตอบ จำนวน 20 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นิยามศัพท์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง	จำนวน 5 ข้อ
หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดประเภทภาพยนตร์	จำนวน 5 ข้อ
ประเภทภาพยนตร์และสัญลักษณ์	จำนวน 5 ข้อ
เกณฑ์ที่ใช้ในการจัดประเภทภาพยนตร์	จำนวน 5 ข้อ

แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

มนุษย์ในสังคมมีการติดต่อสื่อสารกัน ดังนั้นการเปิดรับข่าวสารจึงเป็นสิ่งที่ปกติที่มนุษย์ทำเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต โดย Charles K. Atkin (กาญจนา แก้วเทพ, 2540: 187) ได้อธิบายว่า การเปิดรับข่าวสารมากเท่าใด จะทำให้มีความรู้และเท่าทันสภาพแวดล้อมได้มากขึ้น ดังนั้นการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดประเภทภาพยนตร์มากเท่าใด จึงน่าจะช่วยให้ผู้รับสาร มีความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภทภาพยนตร์มากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตามเนื่องจากปริมาณสื่อที่มีอยู่มากมาย ผู้รับสารจึงเลือกที่จะเปิดรับสื่อตามวัตถุประสงค์ของตน ตามความพึงพอใจของตน และตามความต้องการของตน

ปรมะ สตะเวทิน (2546: 14) ได้อธิบายถึงแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนไว้ 2 แนวคิด ได้แก่ การใช้และการทำให้เกิดความพอใจ (Uses and Gratifications) และ พฤติกรรมการเลือกในการสื่อสาร (Selective Communication Behavior)

ปรมะ สตะเวทิน (2546: 15) ยังได้อธิบายเพิ่มเติมถึงแนวคิดการใช้และการทำให้เกิดความพอใจ (Uses and Gratifications) ว่า การใช้สื่อมวลชน มีวัตถุประสงค์อย่างไร ดังงานวิจัยต่างๆ ดังนี้

โรนัลด์ คอมเพช (ปรมะ, 2546: 16) ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการรับชมรายการละครทางโทรทัศน์ พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ชมเพื่อความบันเทิง หรือเพื่อความสนุกสนาน รongลงมา ชมเพราะเป็นนิสัย และชมเพราะความสะดวก

ในขณะที่ มาร์ค อาร์ เลวี (ปรมะ, 2546: 17) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้และการทำให้เกิดความพอใจในการรับชมรายการทางโทรทัศน์ พบว่า ชมรายการเพื่อการติดตามข่าวสาร และเพื่อแสวงหาความรู้

นอกจากนั้น แมคคอมบส์ และเบคเกอร์ (McCombs and Becker, 1979: 51) อธิบายถึงเหตุผลของการเปิดรับสื่อไว้ 6 เหตุผล ได้แก่

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ จากสื่อมวลชน เพื่อให้รู้ว่าเกิดเหตุการณ์ใด และรู้ว่า อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรรู้
2. เพื่อช่วยในการตัดสินใจ (Decisions) โดยการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน จึงต้องมีการเปิดรับสื่อ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดความคิดเห็นของตนเอง ในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น
3. เพื่อการสนทนาพูดคุย (Discussions) การเปิดรับข่าวสารเกิดขึ้นเพื่อการมีข้อมูลสำหรับการใช้ในการสนทนากับผู้อื่นในสังคม
4. เพื่อการมีส่วนร่วม (Participating) ต้องการข่าวสาร เพื่อการมีส่วนร่วมกับสิ่งต่างๆ รอบๆตัว
5. เพื่อเสริมความคิด (Reinforcement) เพื่อช่วยในการเสริมความคิดของบุคคล เพื่อยืนยันความเชื่อ/ความคิดของตนเอง และเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้ทำไปแล้วเพื่อให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น
6. เพื่อความบันเทิง (Relaxation and Entertainment) เพื่อผ่อนคลายจากการดำเนินชีวิต นอกจากแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์แล้ว ยังมีแนวคิดอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การเลือกในการสื่อสาร (Selective Communication Behavior)

การเลือกรับข่าวสารของแต่ละคนขึ้นกับแรงผลักดันขั้นพื้นฐานที่ทำให้จำเป็นต้องมีการเปิดรับข่าวสาร โดยชวรัตน์ เชิดชัย (2527: 170) ได้กล่าวถึงแรงผลักดันขั้นพื้นฐานที่ทำให้จำเป็นต้องมีการเปิดรับข่าวสาร ดังนี้

1. ความเหงา ในกรณีที่บุคคลไม่สามารถทำการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น ๆ ในสังคมได้นั้น เพื่อไม่ให้ตนเองถูกตัดขาดจากสังคม จึงต้องเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อ ต่าง ๆ เพื่อคลายความเหงา และมีความรู้สึกมีส่วนร่วมในสังคม

2. ความอยากรู้อยากเห็น มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่น่าสนใจ หรือสิ่งที่เป็นสิ่งใหม่สำหรับตนเอง ดังนั้นการเปิดรับข่าวสารจึงสามารถตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งนั้น ๆ ได้

3. ประโยชน์ใช้สอยของแต่ละบุคคล ด้วยการที่มนุษย์มีความต้องการที่หลากหลายแตกต่างกัน มนุษย์จึงเลือกเปิดรับข่าวสารที่มีความสอดคล้องกับความเชื่อหรือความคิดเห็นของตน

อย่างไรก็ดี ในการเลือกเปิดรับข่าวสารนั้น โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper, 1967: 19) ได้อธิบายถึงกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ว่า มีกระบวนการที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์ ความเชื่อ และทัศนคติ โดยแบ่งกระบวนการเลือกสรร (Selective process) ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับสื่อ (Selective Exposure) จำนวนช่องทางข่าวสารของสื่อมวลชน และปริมาณของข่าวสารมีเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้รับสารเลือกเปิดรับสื่อเฉพาะ ที่ตรงกับ ความสนใจและความต้องการของตนเอง
2. การให้ความสนใจ (Selective Attention) บุคคลจะเลือกให้ความสนใจกับสารเฉพาะที่ มีความสอดคล้องกับทัศนคติ ความคิด และความเชื่อของตนเอง
3. การเลือกรับรู้และตีความ (Selective Perception and Selective Interpretation) บุคคลจะ รับรู้และตีความตามประสบการณ์ ตามความเข้าใจ ความเชื่อ ความต้องการ และ แรงจูงใจของตนเอง
4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) บุคคลจะจดจำในสิ่งที่ตนเองสนใจ และ ไม่ขัดแย้งกับความคิดของตนเอง เช่นเดียวกับกระบวนการที่ผ่านมา ดังนั้น การเลือกที่จะ จดจำสิ่งใด ย่อมทำให้เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนทัศนคติ หรือความเชื่อเดิม ให้ มั่นคงยิ่งขึ้น

ปัจจัยที่สำคัญในการเปิดรับข่าวสาร คือ ความต้องการ (Need) ตามที่ ทอดด์ฮันท์ และ เบรนท์ ดี รูเบน (1993: 50-52) ได้อธิบายไว้เกี่ยวกับตัวแปรในการเลือก ดังนี้

1. ความต้องการ (Need) ความต้องการของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางกาย หรือ ทางใจ จะมากหรือน้อย ก็เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ รวมถึงพฤติกรรมการ เปิดรับข่าวสาร
2. ทัศนคติและค่านิยม (Attitude and Values) ทัศนคติ คือ ความชอบในเรื่องต่าง ๆ สำหรับค่านิยม คือ หลักในการยึดถือปฏิบัติว่าควรปฏิบัติอย่างไร ซึ่งทัศนคติและ ค่านิยมของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน และมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อ เลือก ข่าวสาร รวมทั้งการตีความและการจดจำ
3. เป้าหมาย (Goal) เป้าหมายของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการ เลือกใช้สื่อ เลือกข่าวสาร การตีความและการจดจำเพื่อสนองเป้าหมายของตนเอง
4. ความสามารถ (Capability) บุคคลที่มีความสามารถในแต่ละด้านที่แตกต่างกันจะ เลือกใช้สื่อเพื่อรับรู้ข่าวสารแตกต่างกันไป เช่น ความสามารถทางด้านภาษาจะมี อิทธิพลต่อการเลือกรับสื่อ เลือกข่าวสาร การตีความและการจดจำเนื้อหาของข่าวสาร ดังกล่าว
5. การใช้ประโยชน์ (Utility) คนทั่วไปส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญและพยายามทำความเข้าใจกับข่าวสารที่ตนเองสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากกว่าข่าวสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง และไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

6. สไตล์ในการสื่อสาร (Communication Style) คือความชอบส่วนตัวในการรับสื่อแต่ละประเภท ขึ้นอยู่กับสไตล์ในการสื่อสาร เช่น บางคนชอบฟังวิทยุ บางคนชอบดูโทรทัศน์ เป็นต้น
7. สถานะ (Context) หมายถึง สถานที่ บุคคลและเวลาที่อยู่ในสถานการณ์ของการสื่อสาร มีผลต่อกระบวนการในการเลือกรับสาร
8. ประสบการณ์และนิสัย (Experience and Habit) ผู้รับสารเลือกที่จะรับสารอย่างไร ขึ้นกับประสบการณ์ในการรับสารของแต่ละคน เช่น การมีประสบการณ์ที่ดีในการรับสารประเภทใดประเภทหนึ่ง ก็มีแนวโน้มที่จะรับสารนั้นต่อเนื่องต่อไป

บุคคลเลือกที่จะรับ หรือ ไม่รับข่าวสาร ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของบุคคลนั่นเอง หากข่าวสารนั้นเป็นประโยชน์หรืออยู่ในความสนใจหรือเป็นสิ่งสำคัญ บุคคลจึงแสวงหาข่าวสาร แต่ถ้าข่าวสารนั้นๆ ไม่เป็นประโยชน์หรือไม่อยู่ในความสนใจหรือไม่ใช่สิ่งสำคัญ บุคคลก็อาจจะหลีกเลี่ยง หรือไม่รับข่าวสารนั้น อย่างไรก็ตาม อาจจะมีสาเหตุอื่นได้อีก ดังที่ยูทา สุภากุล (2534: 124-125) ได้อธิบายถึงปัจจัยในการเลือกรับสื่อไว้ ว่ามีเกณฑ์ในการเลือกสื่อดังต่อไปนี้

1. การเลือกสื่อที่สามารถจัดหาได้ (Availability) คนส่วนใหญ่จะเลือกรับสื่อที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก เช่น การเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงมักได้รับความนิยมกว่าสื่อประเภทอื่นในชนบท เนื่องจากหาง่ายกว่าสื่อประเภทอื่น
2. การเลือกสื่อที่ตนสะดวกและนิยม (Convenience Preference) คนส่วนใหญ่มักเลือกสื่อที่ตนรับสารได้สะดวก เช่น คนทำงานส่วนใหญ่ชอบรับฟังข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียงขณะขับรถ หรือ แม่บ้านชอบชมโทรทัศน์ เป็นต้น
3. เลือกสื่อตามความเคยชิน (Accustomed) คนส่วนใหญ่จะเลือกรับสื่อที่ตนเองเคยรับ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง เช่น ผู้สูงอายุที่เคยฟังวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำจะไม่สนใจรับสารจากสื่อประเภทอื่น
4. ลักษณะเฉพาะของสื่อ (Characteristic of Media) เป็นลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภท เช่น หนังสือพิมพ์ให้รายละเอียดได้ดี ราคาถูก พกพาสะดวก เป็นต้น
5. เลือกสื่อที่สอดคล้องกับตน (Consistency) คนส่วนใหญ่มักจะเลือกสื่อที่สอดคล้องกับความรู้ ความเชื่อ ทักษะคติของตน เช่น นักธุรกิจมักชอบอ่านหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพราะหนังสือพิมพ์ดังกล่าวให้ข่าวสารความรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง

การวัดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ (Media Exposure) สามารถวัดได้จาก เวลาที่ใช้สื่อ และความถี่ของการใช้สื่อแยกตามประเภทของสื่อและเนื้อหาของสื่อ ซึ่ง แม็กคลอยด์ ได้เสนอแนะไว้ว่า

ควรมีการวัดความถี่ของการใช้สื่อแต่ละประเภท ได้แก่ ประเภทของการเปิดรับสื่อ สื่อมวลชน (หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ Internet) สื่อบุคคล (ติดต่อโดยตรง ติดต่อโดยกลุ่ม) สื่อเฉพาะกิจ (โปสเตอร์ ใบปลิว แผ่นพับ เอกสารแนะนำ จดหมายข่าว รายงานประจำปี) (McLeod & others, 1972: 123)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้คำจำกัดความของการเปิดรับข่าวสารว่า หมายถึง ความถี่ ระยะเวลา ช่วงเวลา ในการเปิดรับสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ โดยจะได้ศึกษาถึง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน และการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการจัดประเภทภาพยนตร์ ผ่านสื่อประเภทต่างๆ รวมถึง สื่อประชาสัมพันธ์ที่จัดทำโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน โดยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมการชมภาพยนตร์ไปศึกษาว่าจะมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภทภาพยนตร์ หรือไม่ อย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร

แนวคิดด้านประชากรศาสตร์เชื่อว่ามนุษย์ดำเนินชีวิตตามแบบฉบับที่สังคมได้วางเป็นแม่บทไว้ให้ พฤติกรรมของประชากรที่มีคุณสมบัติแบบเดียวกัน จะมีพฤติกรรมเช่นเดียวกัน ในขณะที่บุคคลที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันไป ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมในการเปิดรับสารจากสื่อต่าง ๆ ขึ้นกับตัวแปรทางด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน โดยตัวแปรทางด้านประชากรศาสตร์ที่เป็นตัวแปรหลัก ๆ นั้นนิยมใช้เพียง 4 ตัวแปร คือ

1. เพศ จากงานวิจัยหลายเรื่องพบว่า ผู้หญิงและผู้ชาย มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านความคิด ค่านิยม และ ทักษะคติ เนื่องจากสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของแต่ละเพศแตกต่างกัน ซึ่งเพศหญิงมักเป็นเพศที่มีอารมณ์อ่อนไหว มองสิ่งต่างๆ ได้ละเอียด ซึ่งแตกต่างจากเพศชาย ซึ่งมักไม่สนใจในรายละเอียด มีจิตใจที่เข้มแข็งกว่า และมีการใช้เหตุผลมากกว่า (ปรมะ สดะเวทิน, 2546: 106) ดังนั้น พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของเพศชาย และเพศหญิงจึงมีความแตกต่างกัน เช่น เพศหญิงมักสนใจข่าวสารประเภท ความสวยงาม ความบันเทิง ในขณะที่เพศชายจะสนใจข่าวสารหนักๆ หรือประเภทท้าทาย ผจญภัย เป็นต้น (กิตติมา สุรสนธิ, 2545: 18)
2. อายุ อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้รับสารมีพฤติกรรม ความคิดเห็น ทักษะคติ แตกต่างกัน เนื่องจากแนวความคิด สภาพสังคม ประสบการณ์ในแต่ละช่วงเวลาของสังคม มีผลทำให้เกิดความแตกต่างกัน (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 179) โดยทั่วไป คนอายุน้อยจะมีความคิดเสรีนิยมมากกว่า ในขณะที่คนอายุมากจะมีความคิดอนุรักษนิยมมากกว่า และคนอายุมากจะมีความระมัดระวังในเรื่องต่างๆ มากกว่า เนื่องจากมีประสบการณ์ที่

มากกว่านั่นเอง (ปรมะ สตะเวทิน, 2546: 105-106) คนอายุน้อยมักเปิดรับข่าวสารด้านความบันเทิง ในขณะที่คนอายุมากมักเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง เศรษฐกิจ (กิตติมา สุรสนธิ, 2545: 18)

3. สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ และภูมิหลังครอบครัว ปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยที่กำหนดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ ซึ่งแต่ละอาชีพ ช่วงรายได้ และ แต่ละเชื้อชาติ ย่อมมีวัฒนธรรม ประสบการณ์ ทักษะคิด ค่านิยม และเป้าหมายที่ต่างกัน (ปรมะ สตะเวทิน, 2546: 107) บุคคลที่มาจากอาชีพเดียวกัน ย่อมมีความสนใจใกล้เคียงกัน เช่น คนที่อยู่ในวงการแพทย์ ย่อมมีความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ ส่วนคนที่อยู่ในวงการกีฬา ย่อมสนใจข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาวงการกีฬา เป็นต้น (กิตติมา สุรสนธิ, 2545: 19)
4. ระดับการศึกษา บุคคลที่ได้รับการศึกษาที่แตกต่างกัน ในยุคต่างกัน ในระบบการศึกษาที่ต่างกัน ย่อมมีความคิด อุดมการณ์ รสนิยม ค่านิยม และความต้องการแตกต่างกัน (ปรมะ สตะเวทิน, 2546: 108) คนที่มีการศึกษาสูงมักเปิดรับข่าวสารทางสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าคนที่มีการศึกษาดำ ซึ่งจะมีผลทำให้คนที่มีการศึกษาดำถูกชักจูงได้ง่ายเพราะขาดข้อมูลข่าวสารในการพิจารณาโดยละเอียด (กิตติมา สุรสนธิ, 2545: 19)

จากแนวความคิดด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ข้างต้น ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และระดับการศึกษา ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาเป็นแนวทางในการศึกษาปัจจัยที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภทภาพยนตร์ ว่าแนวคิดดังกล่าว จะมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภทภาพยนตร์ หรือไม่ อย่างไร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้

อังคณา มั่งมีทรัพย์ (2534: บทคัดย่อ) ศึกษา “ประสิทธิผลของการเผยแพร่ข่าวสารการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคด้านสาธารณสุข ที่มีต่อความรู้ และความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับความปลอดภัยในการบริโภคอาหารของประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม” พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ และความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยของอาหาร แต่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการเผยแพร่ข่าวสารการคุ้มครองผู้บริโภคได้ผลในระดับปานกลาง จึงควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น นอกจากนี้ จากการศึกษา พบว่า แม้ว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์จะไม่มีผลต่อความรู้และความ

ตระหนักเรื่องความปลอดภัยในการบริโภคอาหาร แต่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งการเปิดรับข่าวสาร จะมีผลต่อระดับความรู้ และความตระหนักของประชาชน

จิตติ วิทยสรณะ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรม的开รับข่าวสารจากสื่อมวลชนกับความรู้ ทักษะคิด และการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย” พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างกัน โดยมีตัวแปรอาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจและครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน นอกจากนี้ยังพบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความรู้ทางการเมือง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะคิดและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนความรู้ทางการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะคิด และการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างไรก็ตามทักษะคิดมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

दानินทร กิจนิชี (2540: บทคัดย่อ) ศึกษา “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางนิตยสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน ในขณะที่ การเปิดรับข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์ นิตยสารไปสเตอร์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทักษะคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน และ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานจากสื่อวิทยุและหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงาน

มรกต วัฒนะวิรุณ (2541: บทคัดย่อ) ศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียกร้องสิทธิคุ้มครองผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียกร้องสิทธิผู้บริโภคของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องสิทธิคุ้มครองผู้บริโภค ส่วนความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักเกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองผู้บริโภคของประชาชน

จิตติ วิทยสรณะ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน กับความรู้และทักษะคิดที่มีต่อรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย” พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ความรู้และทักษะคิดที่มีต่อรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อาชีพ บิดา และอาชีพมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ยกเว้นคณะวิชาที่สังกัดที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ความรู้ และทักษะคิดที่มีต่อ

รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 แตกต่างกัน นอกจากนั้น พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนของนิสิตนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ที่มีต่อรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 สำหรับความรู้ที่มีต่อรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 ของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540

สุนทรียา หวังชัย (2544: บทคัดย่อ) ศึกษา “ความตระหนักของประชาชนในสิทธิความเป็นพลเมืองต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540” พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักของประชาชนในสิทธิความเป็นพลเมืองต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 และไม่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้ ความเข้าใจ การให้ความสำคัญ และการมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า ความรู้ ความเข้าใจ การให้ความสำคัญ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในสิทธิความเป็นพลเมืองต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 มีความสัมพันธ์กัน

อัมภินิ เกตซื่อสัตย์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร กับ ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมในการเลือกใช้แก๊สโซฮอลล์ ของผู้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับแก๊สโซฮอลล์ในระดับสูง และมีทัศนคติในเชิงบวกต่อการใช้แก๊สโซฮอลล์ทดแทนน้ำมันเบนซิน ในส่วนของการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแปรเดียวของตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับแก๊สโซฮอลล์ และรายได้ของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแปรเดียวของตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับแก๊สโซฮอลล์ของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ยังพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับแก๊สโซฮอลล์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการเลือกใช้แก๊สโซฮอลล์ของกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่ความรู้เกี่ยวกับแก๊สโซฮอลล์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและพฤติกรรมในการเลือกใช้แก๊สโซฮอลล์ของกลุ่มตัวอย่าง และทัศนคติเกี่ยวกับการใช้แก๊สโซฮอลล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเลือกใช้แก๊สโซฮอลล์ของกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประเภทภาพยนตร์

กฤษฎา ทาวิ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ทักษะของผู้เข้าชมภาพยนตร์ต่อการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เข้าชม ภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เครือ อี.จี.วี. โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงความเป็นมา ระบบ ขั้นตอน ทักษะต่อการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ปัจจัยที่มีผลต่อการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ และเลือกศึกษาเฉพาะผู้เข้าชมภาพยนตร์ในเครือ อี.จี.วี. จำนวน 371 คน โดยศึกษา ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษา ความรู้ความเข้าใจในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ ทักษะที่มีต่อการตรวจพิจารณาภาพยนตร์

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรที่ศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ในระดับปานกลาง โดยทราบว่า การตรวจพิจารณาภาพยนตร์มีความหมาย และแนวทางในการตรวจอย่างไร แต่ไม่ทราบแน่ชัดในรายละเอียดของการตรวจ ทั้งวิธีการและรูปแบบในการตรวจพิจารณา นอกจากนั้นยังเห็นว่า การตรวจพิจารณาภาพยนตร์ยังมีความจำเป็นในบางเรื่อง เช่น การป้องกันการเลียนแบบ การส่งเสริมอาชญากรรม ภาพและเสียงที่มีแนวโน้มไปในทางชั่วร้าย เพศ เป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีความเห็นว่า รูปแบบในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ควรเป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยมีการจัดในรูปแบบการจัดแบ่งประเภทภาพยนตร์ตามอายุ โดยการแจ้งรายละเอียดต่างๆ ให้ประชาชนทราบ

จากผลของการศึกษา ผู้ศึกษาได้เสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติ ภาพยนตร์ พ.ศ.2473 โดยให้คณะกรรมการที่ทำการตรวจพิจารณาเป็นองค์กรอิสระ มีหน้าที่ในการตรวจพิจารณาอย่างเดียว (Full time job) และมีคณะกรรมการพิเศษที่ได้รับเชิญมา โดยคัดเลือกจากหน่วยงานทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง และได้รับการยอมรับจากสังคม และเห็นว่าควรมีการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ควบคู่ไปกับการจัดประเภทภาพยนตร์ โดยคณะกรรมการจะทำหน้าที่ตรวจพิจารณาภาพยนตร์และการจัดประเภทภาพยนตร์ด้วย โดยแบ่งประเภทภาพยนตร์ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ General สำหรับประชาชนทั่วไป และ อายุต่ำกว่า 18 ปี ห้ามเข้าชมภาพยนตร์

ชัยยุทธ อภินันท์ธรรม (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวโน้มของการจำกัดระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลทำให้ยังไม่มีมีการจำกัดระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย และศึกษาแนวโน้มของการจำกัดอายุผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และผลงานวิจัยต่างๆ

และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับนักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการ ภาพยนตร์ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ด้านสิทธิเด็กและเยาวชน จำนวน 14 คน

ผลการศึกษาพบว่า การเซ็นเซอร์ภาพยนตร์ในปัจจุบัน เป็นการปิดกั้นสิทธิในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารของประชาชน และเป็นการรุกรอนสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารของ สื่อมวลชน ดังนั้นจึงควรมีการนำระบบการจำกัดระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์ ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการพัฒนาของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ทำให้เนื้อหาภาพยนตร์มีความหลากหลายยิ่งขึ้น ไม่ทำให้ เนื้อหาของภาพยนตร์ขาดความต่อเนื่อง และช่วยทำให้สามารถสร้างภาพยนตร์ได้ตรงกับ กลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้น

สำหรับปัจจัยที่ทำให้ยังไม่มีมีการจำกัดระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย มีหลาย ปัจจัย ได้แก่ การขาดการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการภาพยนตร์ทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาจากความไม่พร้อม การขาดจิตสำนึกของความรับผิดชอบต่อสังคม ปัญหาการสูญเสีย รายได้

นอกจากนั้น ผลการศึกษายังพบว่า รูปแบบของการจำกัดระดับอายุภาพยนตร์ในประเทศไทย ควรมีรูปแบบที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม และประชาชนของประเทศไทย รูปแบบของการจำกัดระดับอายุผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทยที่ผู้ ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะมี 3 รูปแบบ ได้แก่

1. ภาพยนตร์ที่สามารถชมได้ทุกเพศทุกวัย
2. ภาพยนตร์ที่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ต้องมีผู้ปกครองพาไป ชม
3. ภาพยนตร์ที่ห้ามเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ชมเด็ดขาด

แสงดาว เสนาจักร (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ใน ประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศ ต่างๆ สถานการณ์ในการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย และ ความคิดเห็นของผู้ชม ภาพยนตร์ที่มีต่อการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) และการรวบรวมข้อมูลจากการ สัมภาษณ์เข้มข้น (Intensive Interview) จากผู้ชมภาพยนตร์ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจาก ประเทศ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และ ฟิลิปปินส์

ผลการศึกษาพบว่า แต่ละประเทศมีประวัติความเป็นมาของการจัดแบ่งประเภทผู้ชม ภาพยนตร์แตกต่างกัน โดยในประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์เกิดจาก ความร่วมมือกันของวงการภาพยนตร์ ในการหามาตรการกำหนดกฎ ข้อบังคับ ที่เหมาะสมต่อสังคม

ส่วนประเทศสิงคโปร์ รัฐเป็นผู้นำระบบการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์มาใช้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะปกป้องเยาวชนให้พ้นจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมที่ปรากฏอยู่บนจอภาพยนตร์ ในขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์ ต้องการปรับปรุงระบบการพิจารณาภาพยนตร์ซึ่งล้าสมัย และเพื่อเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ

สำหรับผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เข้มข้นจากผู้ชมภาพยนตร์ พบว่า กลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ เห็นว่าประเทศไทยควรมีการนำระบบการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์มาใช้ และ ส่วนใหญ่เห็นว่า ระดับการจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ที่ควรนำมาใช้ในประเทศไทย ควรมี 5 ระดับ ได้แก่ G, PG, PG-13, R และ NC-17 เช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ยังมีความเห็นว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเป็นหน่วยงานของรัฐ เพราะมีอำนาจในการสั่งการได้ตามกฎหมาย มีเพียงผู้ถูกสัมภาษณ์บางส่วนเท่านั้นที่เห็นว่า ควรเป็นการร่วมมือกันของทุกฝ่าย โดยตั้งเป็นองค์กรอิสระ เพื่อจะได้ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ หรืออิทธิพลของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ยอดฉัตร ศาสริกา (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยกฎหมายควบคุมกิจการภาพยนตร์ในประเทศอังกฤษ ขอบเขตของกฎหมาย และองค์กรผู้ควบคุมดูแล เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับระบบ โครงสร้างของกฎหมายไทย

ผลการศึกษาพบว่า บทบัญญัติของกฎหมายควบคุมภาพยนตร์ในประเทศอังกฤษมีลักษณะเป็นการควบคุมสื่อสำหรับนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่สู่สาธารณะ มากกว่าเป็นการควบคุมตัวเนื้อหาของภาพยนตร์ โดยแบ่งการควบคุมออกเป็น 3 ระบบ ได้แก่ การควบคุมการเผยแพร่วัสดุโทรทัศน์ อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ การควบคุมการฉายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติโรงภาพยนตร์ และการควบคุมการเผยแพร่ภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ อยู่ภายใต้บังคับของ พระราชบัญญัติวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง สำหรับสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั่วไป และข้อตกลงระหว่างรัฐกับบีบีซี สำหรับองค์กรบีบีซี

สำหรับการควบคุมดูแลภาพยนตร์ คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ (British Board of Film Classification) มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบรับรองการจัดประเภทของภาพยนตร์ ซึ่งอาจเป็นเงื่อนไข หรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเผยแพร่ภาพยนตร์ดังกล่าว ทั้งทางวัสดุโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ และสถานีวิทยุโทรทัศน์ แม้ใบรับรองการจัดประเภทของภาพยนตร์จะไม่มีผลโดยตรงทางกฎหมาย แต่รัฐบาลท้องถิ่นก็มักจะกำหนดตามใบรับรองการจัดประเภทภาพยนตร์ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลท้องถิ่นก็ยังเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาดตามกฎหมายในการพิจารณาความเหมาะสมของภาพยนตร์ซึ่งอาจแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ก็ได้

ในการพิจารณาความเหมาะสมของภาพยนตร์ คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์มีหลักเกณฑ์พื้นฐานว่า บุคคลที่บรรลุนิติภาวะสมควรจะมีสิทธิเลือกว่าตนอยากจะดูอะไร แต่จะต้องอยู่ภายในขอบเขตของกฎหมาย และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายของสังคมแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์จะต้องออกไปรับรองให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ โดยมีข้อพิจารณาดังนี้ แนวความคิดที่ผลงานสื่อ ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ การเปลือยกาย เพศ ความรุนแรงทางกาย ความรุนแรงทางเพศ การสาดิวิวิธีการก่ออาชญากรรมหรือใช้อาวุธ ความน่ากลัว และการใช้สิ่งเสพติด ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจแนบคำเตือนหรือคำแนะนำต่อผู้บริโภคไปพร้อมกับใบรับรองได้ตามที่เห็นสมควร

อำนาจที่สำคัญของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์อีกประการหนึ่งได้แก่ การทำการตัดผลงานบางส่วนออก ถ้าคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าภาพยนตร์อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ชม หรือต่อสังคม เช่น ส่วนที่มีการข่มขืนหรือการทรมาน การใช้ความรุนแรงอย่างทารุณหรือการก่อการร้าย การใช้หรือการสอนวิธีการใช้สิ่งเสพติดที่ผิดกฎหมาย การแสดงให้เห็นถึงการล่วงละเมิดทางเพศหรือการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก การมีความสัมพันธ์ทางเพศควบคู่ไปกับการก่อความเจ็บปวดโดยไม่ยินยอม การบาดเจ็บ หรือการดูหมิ่น หรือการมีสัมพันธ์กับสัตว์หรือศพ หรือเนื้อหาสาระอื่นใดที่ศาลอาจพิจารณาได้ว่าอนาจาร

การจัดแบ่งประเภทของภาพยนตร์มีทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ U, Uc, PG, 12/12A, 15, 18 และ R18 โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ กลุ่มแรก (U, Uc และ PG) เป็นเพียงการให้คำแนะนำซึ่งไม่มีผลในการจำกัดอายุของผู้ที่สามารถชมได้ และกลุ่มที่สอง (12/12A, 15 และ 18) เป็นข้อจำกัดเกี่ยวกับอายุของผู้ที่สามารถชมได้ และกลุ่มสุดท้าย (R18) ซึ่งจะสามารถเผยแพร่ได้ในสถานที่ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

วิชิต จรัสสุขสวัสดิ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศฝรั่งเศส โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยกฎหมายควบคุมกิจการภาพยนตร์ในประเทศฝรั่งเศส ขอบเขตของกฎหมาย และองค์กรผู้ควบคุมดูแล เพื่อนำมาปรับปรุงกฎหมายในประเทศไทยต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดของกฎหมายภาพยนตร์ในฝรั่งเศสมีลักษณะส่งเสริมให้กิจการภาพยนตร์สามารถต่อสู้กับภาพยนตร์ต่างประเทศ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพภาพยนตร์ การจดทะเบียนและการตรวจลงตราภาพยนตร์ และการช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยมีศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติเป็นผู้ดูแลกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการจัดประเภทภาพยนตร์ กฎหมายฝรั่งเศสกำหนดให้มีองค์กรทำหน้าที่ในการจัดประเภทภาพยนตร์ เรียกว่า “คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์” ประธานหนึ่งคน และกรรมการ

จำนวน 25 คน โดยมี ประธานสำรอง 1 คน และ กรรมการสำรอง 50 คน โดยที่กรรมการแบ่งออกเป็น 4 คณะ ได้แก่ ตัวแทนจากภาครัฐ 5 คน ตัวแทนจากผู้ประกอบการวิชาชีพภาพยนตร์ 8 คน ตัวแทนจากผู้เชี่ยวชาญ 8 คน และตัวแทนจากเยาวชน 4 คน

กฎหมายฝรั่งเศสกำหนดให้มีประเภทภาพยนตร์ทั้งสิ้น 4 ประเภท ได้แก่ U, 12, 16 และ 18 นอกจากนั้น ยังมีภาพยนตร์ประเภทที่มีความรุนแรงหรือภาพยนตร์ทางเพศ และภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ โดยที่คณะกรรมการอาจเสนอให้มีมาตรการเตือนผู้ชมให้ทราบถึงสาระสำคัญของภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้ชมได้

จินตพันธุ์ ทั้งสุบุตร (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศสิงคโปร์ โดยมิวัดดูประสงคในการศึกษาวิจัยกฎหมายควบคุมกิจการภาพยนตร์ในประเทศสิงคโปร์ ขอบเขตของกฎหมาย และองค์กรผู้ควบคุมดูแล เพื่อนำมาปรับปรุงกฎหมายในประเทศไทยต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า รัฐมองภาพยนตร์ว่าเป็นสื่อ (Media) ประเภทหนึ่งที่มีผลกระทบอย่างมากต่อประชาชนทั้งในด้านความคิดทางการเมือง (Political Thinking) และมาตรฐานศีลธรรม (Moral Standard) อย่างไรก็ดี ด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้เกิดการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวให้มีลักษณะเป็นการกำกับดูแล และส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์

สำหรับการตรวจพิจารณาภาพยนตร์นั้น คณะกรรมการภาพยนตร์จะทำการตรวจ 2 ขั้นตอน โดยในขั้นตอนแรก จะทำการตรวจสอบว่าภาพยนตร์เป็นภาพยนตร์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งได้แก่ ภาพยนตร์ที่ขัดต่อศีลธรรม (Obscene Film) และภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง (Party Political Film) หากพิจารณาแล้วไม่เป็นภาพยนตร์ต้องห้าม คณะกรรมการก็จะออกคำสั่งกำหนดประเภทของภาพยนตร์ (Classification) และออกใบรับรองการผ่านการตรวจพิจารณา (Certification) ซึ่งมีผลทำให้ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวสามารถเผยแพร่ในประเทศสิงคโปร์ได้ภายใต้ข้อจำกัดที่กำหนดไว้สำหรับภาพยนตร์แต่ละประเภท

สำหรับประเภทของภาพยนตร์ในสิงคโปร์มีด้วยกัน 4 ประเภท ได้แก่ G, PG, NC16 และ R(A) อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติพบว่า เจ้าของภาพยนตร์มักตัดส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพยนตร์ที่มีเนื้อหารุนแรง หรือมีแนวโน้มจะขัดศีลธรรมเพื่อให้ได้รับการจัดประเภทในระดับที่เปิดกว้างที่สุด โดยมีข้อจำกัดเกี่ยวกับอายุผู้ชมน้อยที่สุด เพื่อที่จะสามารถทำรายได้ให้มากขึ้น